Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
3 november 2020
Kenmerk
TRE/U202000849
Lbr. 20/080
Telefoon
070-373 8393
Bijlage(n)
3

Onderwerp
Ontwikkelingen onderwijshuisvesting en wijziging VNG Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Samenvatting
In deze ledenbrief informeren we u over diverse ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting.

- *Update VNG Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs:* Deze bevat verduidelijkingen en aanpassingen aan een aantal eerdere wetswijzigingen.
- *Indexatie normbedragen:* Naast de jaarlijkse indexatie is een ophoging van de normbedragen nodig in verband met bouwbesluit-eisen voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen die vanaf 1 januari 2021 gelden.
- *Investering in ventilatie scholen:* Naar aanleiding van het eindrapport van het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen stelt minister Slob voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media € 360 miljoen ter beschikking. Met dit bedrag als 30% cofinanciering kunnen gemeenten en schoolbesturen investeren in het verbeteren van het binnenklimaat in schoolgebouwen.
- *Integraal Huisvestingsplan Onderwijs:* Er komt een wettelijke verplichting aan voor gemeenten: het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (hierna: IHP). De VNG, PO-Raad (primair onderwijs) en VO-raad (voortgezet onderwijs) komen met een handreiking voor het opstellen van een IHP.
- *Lobby voor investering in Onderwijshuisvesting: routekaart PO/VO:* In het kader van het klimaatakkoord heeft de VNG samen met de PO-Raad en de VO-raad een routekaart opgesteld. Deze routekaart is de onderlegger voor een structurele aanpak van de kwaliteit en energieprestaties in de onderwijshuisvesting.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
3 november 2020
Kenmerk
TRE/U202000849
Lbr. 20/080
Telefoonnummer
070-373 8393
Bijlage(n)
3

Onderwerp
Ontwikkelingen onderwijshuisvesting en wijziging VNG Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Geacht college en gemeenteraad,

1. Aanleiding

In deze ledenbrief informeren we u over diverse ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting.

- *Update VNG Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs:* Deze bevat verduidelijkingen en aanpassingen aan een aantal eerdere wetswijzigingen.
- *Indexatie normbedragen:* Naast de jaarlijkse indexatie is een ophoging van de normbedragen nodig in verband met bouwbesluit-eisen voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (hierna: BENG) die vanaf 1 januari 2021 gelden.
- *Investering in ventilatie scholen:* Naar aanleiding van het eindrapport van het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen stelt minister Slob voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media € 360 miljoen ter beschikking. Met dit bedrag als 30% cofinanciering kunnen gemeenten en schoolbesturen investeren in het verbeteren van het binnenklimaat in schoolgebouwen.
- *Integraal Huisvestingsplan Onderwijs:* Er komt een wettelijke verplichting aan voor gemeenten: het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (hierna: IHP). De VNG, PO-Raad (primair onderwijs) en VO-raad (voortgezet onderwijs) komen met een handreiking voor het opstellen van een IHP.
- *Lobby voor investering in Onderwijshuisvesting: routekaart PO/VO:* In het kader van het klimaatakkoord heeft de VNG samen met de PO-Raad en de VO-raad een routekaart opgesteld. Deze routekaart is de onderlegger voor een structurele aanpak van de kwaliteit en energieprestaties in de onderwijshuisvesting.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

2. Gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting
Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Gemeenten dragen de kosten van nieuwbouw en uitbreiding, daarvoor ontvangen zij geld via het gemeentefonds. Door middel van een gemeentelijke verordening wordt dit geld verdeeld. Schoolbesturen ontvangen van het Rijk de middelen voor onderhoud en exploitatie. Deze taakverdeling vraagt om samenwerking en afstemming van exploitatie en investeringen.

3. Update VNG Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs
In de gewijzigde Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs is een aantal eerdere wetswijzigingen verwerkt: de profielen van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, de aanpassing van de categorieën in het speciaal onderwijs en het afschaffen van de gewichtenregeling. Verder is een aantal formuleringen en toelichtingen duidelijker opgeschreven. Ook zijn de nieuwe normbedragen voor onderwijshuisvesting opgenomen.

4. Indexatie normbedragen
Per 1 januari 2021 treedt de wijziging met betrekking tot BENG uit het Bouwbesluit in werking. Dit heeft ook gevolgen voor de kosten voor onderwijshuisvesting. Hierdoor moet de VNG per die datum de normbedragen bij de Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs eenmalig extra ophogen met 9,6% omdat de normbedragen nu eenmaal een realistische weergave van de werkelijke kosten moeten zijn. Dit percentage is gebaseerd op informatie van het kenniscentrum Ruimte-OK. Aangezien het gaat om een generieke beleidswijziging die alle burgers en bedrijven in Nederland raken in financieel opzicht, komen gemeenten niet in aanmerking voor compensatie op basis van de financiële verhoudingen-wet.

Om de normbedragen te laten aansluiten bij de kostenontwikkeling worden de bedragen per 1 januari 2021 voorts aangepast via de systematiek van de prijsbijstelling zoals beschreven in de Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Hieruit volgt een plus van 6,38% voor de investeringen, en een plus van 1,57% voor de exploitatie.

5. Investering in ventilatie scholen
Naar aanleiding van het eindrapport van het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen stelt minister Slob € 360 miljoen ter beschikking. Hiervan komt € 100 miljoen op korte termijn beschikbaar. Dit bedrag geldt als 30% cofinanciering om gemeenten en schoolbesturen te ondersteunen bij investeringen in het verbeteren van het binnenklimaat in schoolgebouwen. Voor het aanpakken van de ventilatie is de gebouweigenaar, in veel gevallen het schoolbestuur, in eerste instantie verantwoordelijk. Dat neemt niet weg dat gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk moeten zorgen voor goede onderwijshuisvesting.

Op dit moment werken de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de vormgeving van de regeling op basis waarvan gemeenten aanvragen kunnen doen. Naar verwachting moeten de aanvragen van schoolbesturen verlopen via de gemeente waar het betreffende schoolgebouw staat. Zodra de regeling definitief is, zal hierover een bericht verschijnen op www.vng.nl.

6. Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
Minister Slob werkt, onder meer op verzoek van de VNG, aan een wetswijziging rondom de Onderwijshuisvesting. Eén van de highlights van deze wijziging is dat er een verplichting voor gemeenten komt om in samenspraak met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan

Onderwijs (hierna: IHP) op te stellen, waarschijnlijk voor een periode van tenminste 16 jaar. Dit IHP is in combinatie met de Meerjaren Onderhoudsplanningen van schoolbesturen de basis voor een langjarige planning van investeringen. Dat gaat om onderhoud, renovatie en nieuwbouw, maar ook om sluiting en sloop. Altijd met de diversiteit van het onderwijs en de demografische ontwikkelingen als uitgangspunt.
Voor het maken van een IHP stellen de PO-Raad, VO-Raad en de VNG een handreiking op. Deze handreiking is een nuttig hulpmiddel bij het opstellen van een IHP; het is geen blauwdruk of voorschrift. De handreiking komt binnenkort beschikbaar via www.vng.nl. Voor ondersteuning bij het opzetten van een gezamenlijke en planmatige aanpak bij de verduurzamingsopgave in het onderwijs kunnen gemeenten gebruik maken van het aanbod van kenniscentrum Ruimte-OK via het programma Scholen op Koers naar 2030.

7. Lobby voor investering in Onderwijshuisvesting: routekaart PO/VO
Naar aanleiding van een motie van de gemeente Heerhugowaard over bekostiging onderwijshuisvesting op de algemene ledenvergadering in 2018, heeft de VNG een Expertiseteam Onderwijshuisvesting ingesteld. Dit expertiseteam stelde dit voorjaar vast dat de al jarenlang oplopende bouwkosten zonder compensatie in het gemeentefonds ertoe leiden dat er steeds minder scholen kunnen worden gebouwd. De bestaande voorraad veroudert snel en voldoet daarom steeds minder aan de moderne eisen aan een schoolgebouw. Ook stelde het expertiseteam vast dat gemeenten zich zonder extra middelen niet verantwoordelijk kunnen maken voor hogere klimaat en/of kwaliteitsdoelstellingen.
Op advies van het expertiseteam heeft het VNG-bestuur zich geschaard achter de ambities in scenario 5 van de routekaart PO/VO. In dit scenario worden de komende 30 jaar de kwaliteit en duurzaamheid van alle scholen aangepakt. Hiervoor is jaarlijks € 700 miljoen extra investering nodig, bovenop de bedragen die gemeenten en schoolbesturen zelf al investeren in onderwijshuisvesting.
Recentelijk nam de ALV van de VNG nog eens unaniem een motie van de gemeente Noordoostpolder aan om de lobby richting het Rijk te intensiveren om te komen tot een structurele verhoging van de middelen voor onderwijshuisvesting. De financiering door de Rijksoverheid op dit terrein schiet al jaren tekort.

De sectorale routekaart van de PO-raad, VO-raad en de VNG brengt de weg naar verduurzaming en verbetering van de kwaliteit van schoolgebouwen in beeld. Deze routekaart PO/VO vormt de onderlegger voor de inzet vanuit de VNG in de gesprekken met het kabinet over de noodzaak van verbetering van de onderwijshuisvesting en de daarbij horende financiering. De financiële opgave rond onderwijshuisvesting maakt deel uit van de input van de VNG op de investeringsagenda voor de volgende kabinetsformatie.

De Rijksoverheid is een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (hierna: IBO) gestart waarbij wordt onderzocht welke opgaven er liggen op het gebied van onderwijshuisvesting en hoe hieraan voldaan kan worden. Het resultaat van het onderzoek zal naar verwachting in maart 2021 beschikbaar zijn. Voor de VNG zijn dit IBO en de ontwikkelingen in het klimaatakkoord de belangrijkste aanknopingspunten in de lobby voor de noodzakelijke extra financiering voor onderwijshuisvesting. De VNG zal dit onderwerp in de aanloop naar het nieuwe kabinet onophoudelijk blijven agenderen.

8. Bijlagen
Deze ledenbrief bevat 3 bijlagen:

Bijlage 1 - Was-wordt-tabel wijziging Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs met artikelsgewijze toelichting: Deze kan desgewenst gebruikt worden voor de raadsvoordracht voor de wijziging van de verordening.
Bijlage 2 - Model Raadsbesluit wijziging Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs: Opgemaakt in Word 2.0 format (DROP) voor publicatie, zonder toelichting.
Bijlage 3 - Geconsolideerde tekst Model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, met wijzigingen bijgehouden.

9. Informatie
De geconsolideerde teksten van de VNG modellen (met de bijbehorende toelichtingen) zijn te raadplegen via Kennisbank Decentrale Regelgeving. De VNG modelverordeningen (zonder de toelichtingen) en model raadsbesluiten staan ook in Modellen Decentrale Regelgeving.
Voor vragen over deze ledenbrief kunt u terecht bij het Informatiecentrum van de VNG (070-373 8393 of e-mail: info@vng.nl).

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder ‘Producten’ - ‘Brieven’.